

gia konvertiĝo kaj tiu disŝiranta anima krizo, kiun li malkaŝe priskribis en la libro „Infero” k.t.p. Sed la tempo ne permesas tion.

Jam longe antaŭ sia morto en la jaro 1912 August Strindberg akiris unikan pozicion en la sveda literaturo kaj eĉ atingis internacian famon. Sed kompreneble la prijuĝoj pri tiel komplikita kaj kontrastoplena homo estis tre variaj. Neniu ja povis serioze nei tiajn kvalitojn kiel lia neelĉerpebla kreipovo kaj lia senlaca batalemo, lia falkokula observokapablo, lia marfreŝa natursento kaj lia lingva novkreado. Kontraŭ ĉio tio kontrastas ĉefe lia sendisciplina sentopensado, kiu ĉiam logas lin en la densaĵojn de paradoksoj, malkonsekvencoj kaj fine ankaŭ superstiĉo. Tio evidente interdependas kun lia psika malharmonio. Karakteriza estis lia forta malamo, kiu esencaparte konsistigas la eksplodemon de lia verkado. Tiu grava loko, kiun la malamo okupas en lia mondkoncepto, ne plu ŝajnas tiom troigita kaj absurda. Tiuj barbaraj pasioj, kiuj malplaĉis al liaj samtempuloj, pli malfrue en nia tempo libere batalis sur la granda mondareno; lian malegalan batalon kontraŭ ili nun transprenis la tuta homaro. Ni eĉ povas diri, ke tiu enrigardo en la psikologian meĥanisman de timo, malamo, ĉiama pravemo kaj venĝo, kiun Strindberg prezentas en siaj verkoj kun senkompara malkaŝemo, donis al lia verkaro novan aktualacon. Sed ĝi ankaŭ malkovras la profundan suferadon, al kiu kondukas tia monomanio. Kaj el la suferado nevenkeble leviĝas tiu sopiro al repaciĝo kaj homa konkordo, kiun ni malgraŭ ĉio perceptas kiel la plej interne vibrantan tonon en la verkaro de August Strindberg.

KELKAJ TEZOJ DE LA AŬSTRIA ESPERANTO-INSTITUTO

4089.2

2) Esperanto devas resti simpla helplingvo, precipe por nestudintaj personoj kaj por la orientaj popoloj. Alie ĝi ne havus sencon kaj povus cedi al unu el la grandaj naciaj lingvoj. — La Zamenhofa Esperanto estas genia kreaĵo kun propra strukturo kiu kombinas la preferojn de la fleksiaj lingvoj kaj de la kunmetaj lingvoj. Ĝia karaktero kiel helplingvo estas esence ligita kun la principo de la element-kunmetado. Bedaŭrinde, pro la nuntempa interrompo de nia movado malantaŭ la Fera Kurteno, la influo de la slavaj kaj aziaj esperantistoj mankas, kaj tial superiĝas la koncepto de la okcidentanoj, kiuj influite de la pli potenciĝinta angla lingvo, tro emas apliki al Esperanto ties memstarajn kontraŭprincipajn vortemblemojn.

Kelkdekoj da novaj vortoj en Esperanto, kiujn cetere novuloj ne devus lerni, kompreneble ne endanĝerigas la sistemon. Sed ekkoninte la principon, ni rajtas kaj devas averti, ke oni ne malĝusttendence kaj facilanime enkonduku novajn vortojn superfluajn, por ke la vortaro de Esperanto ne fariĝu pli granda kaj pli neregula ol tiu de iu nacia lingvo.

3) Laŭ nia opinio Esperanto ja estas vivanta lingvo, sed ne libere vivanta kiel sovaĝa kreskaĵo en arbaro, sed ame plantita kaj flegenda kiel fruktarbeto en ĝardeno. La esperantistoj devas per taŭgaj organoj gardi, kontroli kaj reguli la evoluon de la lingvo, por ke ĝi ne miskresku preter sia celo, facile servi al ĉiuj. Esperanto-instruistoj kaj vizitantoj de Esp.-kongresoj nedubeble povas konstati, ke Esperanto jam en sia nuna formo prezentas certajn lingvajn malfacilaĵojn al la plimulto de la esperantistoj. Kial plimalfaciligi ĝin per ignoro de la kunmetebleco kaj enkonduko de superfluaj radikoj?

4) La esperantistaj vortaristoj devas laŭ nia opinio ne nur registri neologismojn, ofte nur efemere aperintajn, sed kritiki, prijuĝi kaj bone marki ilin. Precipe ni opinias, ke la Plena Vortaro devus pli kritiki rilate al novaj vortoj, uzante la atributon „evitinde” antaŭ ĉio en kazoj, kiam du aŭ pluraj novvortoj aperas por unu sama ideo. En Esperanto ne devus ekzisti sinonimoj. La jam ekzistantajn ni ne volas „kondamni”, sed ni deziras pliajn eviti (ekz. strando aŭ plaĝo, grapolo aŭ traŭbo).

(La AEI krome donis kelkajn tezojn kun polemika enhavo. Red.)

413.164 : 389.6(100)

LA INTER-SIMILIGO DE NACIAJ FAKTERMINOJ EN LA TEKNIKA KOMITATO ISO/TC 37 „TERMINOLOGIO”¹⁾

Raporto de R. HAFERKORN

kun traduko de la plej grava ĉapitro el la lasta publikigaĵo de d-ro inĝ. Eugen Wüster pri la *internacia lingvonormigo en la tekniko*.

Enkonduko. - La ĉisubaj linioj celas atentigi la lingvistojn inter la Esperantistoj pri la rolo, kiun „*Interlingua/Occidental*” ludas en la laboro de la normigaj fakuloj: En la normigaj komisionoj oni unue celas adapti la eksteran formon de nacilingvaj noci-nomoj. Farante tion, la deveno - plej ofte latina aŭ greka - devas esti atentata; ĉi tiu plej ofte estas komuna al la apartaj lingvoj. Estas necese formi la lingvohistorie ĝustan *normformon* de ĉiu termino, kiu laŭeble estas liberigata el nacia idiotismo (ekz. anglicismo, germanismo). Kio validas por ĉiu nacilingva fremdvorto, ankaŭ validas por la Esperantotermينو. Sur tiu ĉi metodo baziĝas la „*Interlingua*”-sistemo kaj la *IALA-Vortaro*.

La ĉisube citota artikolo de Wüster kaŭzis multe da miskompreno; leginte ĝin la esperantistoj unue miregis pri la stranga konduto de Wüster, kiu unuflanke estas famkonata kiel aŭtoro de la bonega „*Enciklopedio Vortaro de Esperanto*” kaj eminenta spertulo pri nia lingvo, aliflanke ŝajne pledas por „*Interlingua*” en la rondo de la normigaj fakuloj. Sed la sekvantaj linioj forigos tiun ŝajnan kontraŭecon; ili montros ke malgraŭ ke la normigaj fakuloj uzas „*Interlingua*”-terminojn kiel unuan ŝtupon de la adaptado, Wüster nun same kiel antaŭe opinias ke Esperanto estas la plej taŭga interkomprenilo koncerne la *komunan* lingvon inter homo kaj homo.

¹⁾ Vidu ankaŭ p. 34.